

Tam Metin Makale Kullanım Verilerinin Bibliyometrik Analizi

Umut Al ve Yaşar Tonta
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
Hacettepe Üniversitesi
{umutal, tonta}@hacettepe.edu.tr

Plan

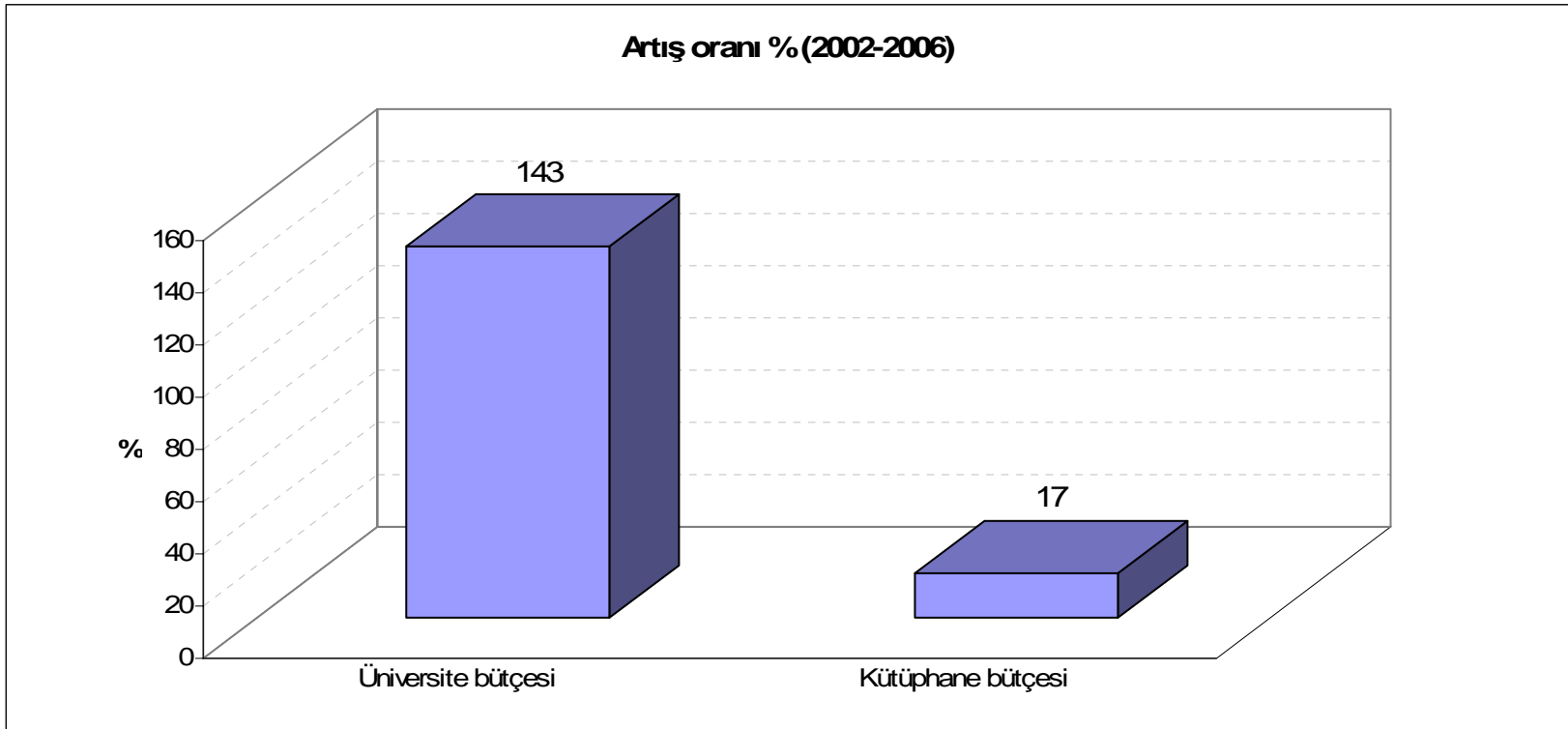
- ❑ Koleksiyon yönetimi
- ❑ Yöntem
- ❑ Kullanım verilerinin bibliyometrik analizi
- ❑ Sonuç ve öneriler

Koleksiyon Yönetimi

- ❑ Koleksiyon oluşturma
- ❑ Koleksiyon geliştirme
- ❑ Seçim
- ❑ Ayıklama
- ❑ Kullanım analizi
- ❑ Bibliyometrik yasalar
 - Bradford Yasası
 - Price Yasası

Bütçe Sorunu

- Üniversite bütçelerindeki artış kütüphane bütçelerine yansımıyor

Kaygusuz ve Benek 2006

Kârlı İş – Büyük Ticaret (Big Deal)

❑ Sorunlar

- Koleksiyon oluşturmada esnek olmayan yaklaşım
- Yüksek fiyatlandırma
- Kullanılmayan materyallere yapılan ödeme

❑ Çözüm

- Dergi bazında abonelik
- Kullanım başına ödeme

❑ Konsorsiyumların rolü

Türkiye'deki Konsorsiyal Girişimler

- ANKOS
 - Üye sayısı 87
 - Çevrimiçi veri tabanı sağlayan 25 firma (ANKOS 2005)
- TÜBİTAK – ULAKBİM Ulusal Akademik Site Lisansı
 - Web of Science Atıf Dizinleri (SCI, SSCI & A&HCI), IEEE/IEE e-dergi veri tabanı, Engineering Village2 ve CAB veri tabanları ile üç yıllık abonelik
- ÜNAK – OCLC Konsorsiyumu

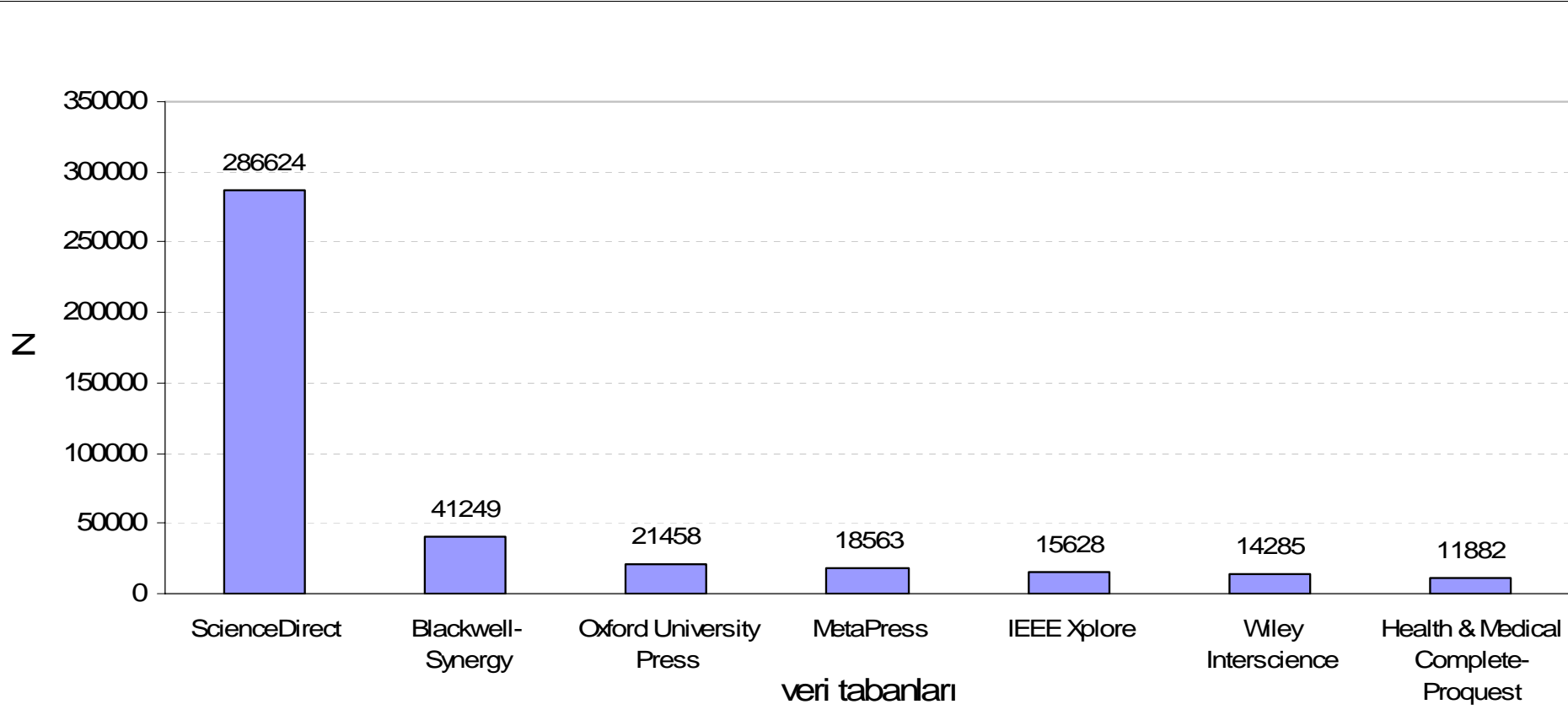
Araştırma Soruları

- ❑ Makaleler hangi dosya formatına indiriliyor?
- ❑ En sık kullanılan dergiler hangileri?
- ❑ En sık kullanılan dergiler hangi alanlara ait?
- ❑ Alanlar arasında kullanım farklılığı var mı?
- ❑ İndirilen makalelerin dergilere dağılımı yıldan yıla farklı mı?
- ❑ Makalelerin indirilme sayıları ile derginin etki faktörü arasında ilişki var mı?

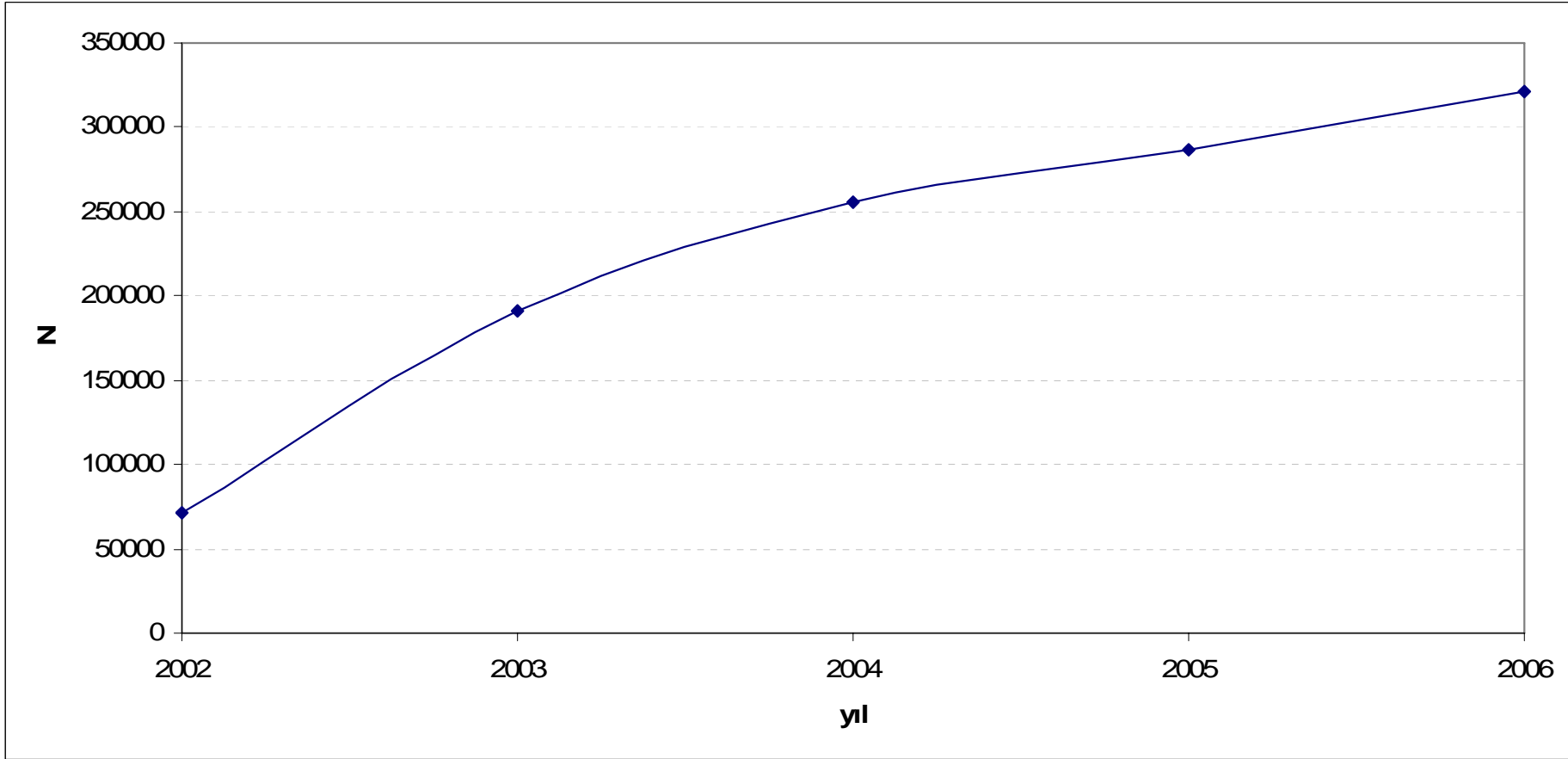
Yöntem

- En sık kullanılan veri tabanı
 - ScienceDirect →
- Verilerin elde edildiği yer
 - COUNTER →
- Verilerin analizi

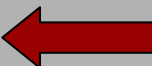
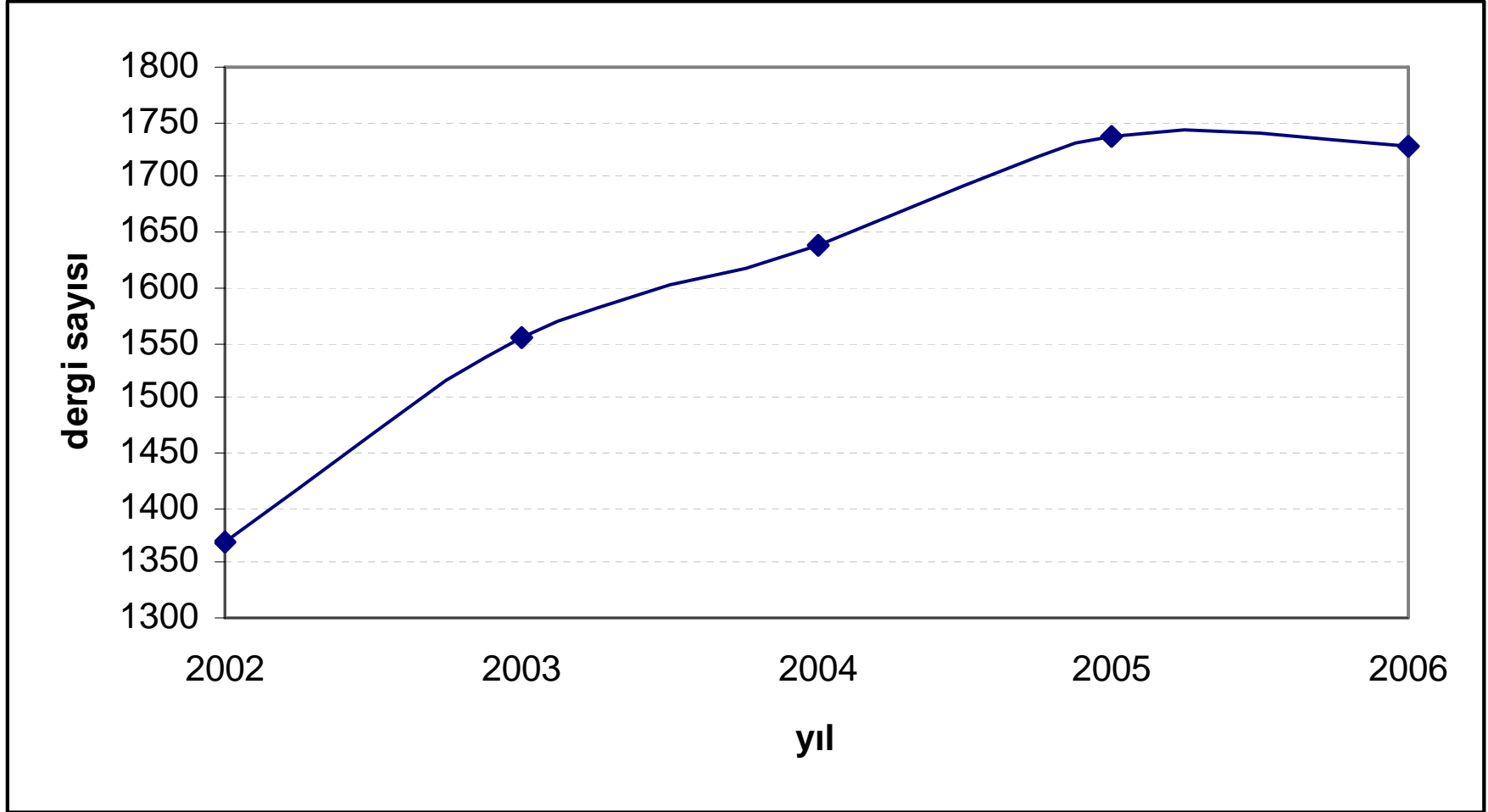
Veri Tabanı Kullanım İstatistikleri (2005)

Yıllara Göre ScienceDirect Kullanımı (İndirilen Makale Sayısı)

Yıllara Göre ScienceDirect Aracılığıyla Yararlanılan Dergi Sayısı

COUNTER

ScienceDirect® and Scopus® Usage Reporting - 1a. Number of Successful Full-Text Article Request - Microsoft Internet Explorer

Address: http://usagereports.elsevier.com/asp/Main.aspx?evt=4001&src=Main.aspx.4001&reportViewMode=1&reportID=2515824D45377F6A0BF59EA78EFBD875&Main.aspx=-GB2A501ES.Elsevier+ScienceDirect+Usage_0_&fb=0.361CB31B4EE839BA5CF019A143636A8F.1*.%2BUsage%2Bper%2Bjournal.8.0.0-8.7*

Account: ANKOS - Hacettepe Universitesi:C000038678

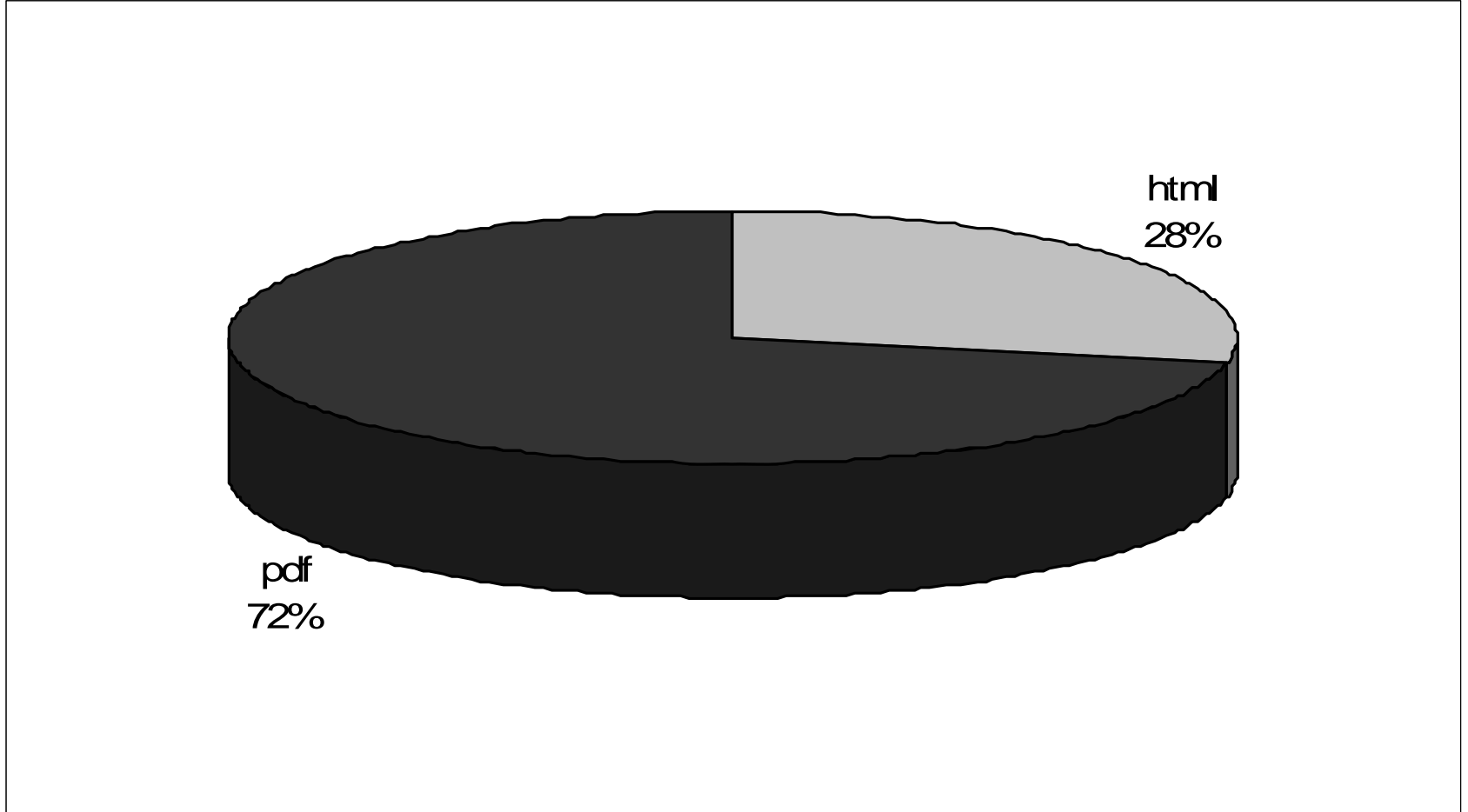
Page 1 of 44 page(s)

Data rows: 1 - 50 of 2157 Data columns: 15

Journal	Publisher	Platform	Print ISSN	Online ISSN	Metrics	Jan-2005	Feb-2005	Mar-2005	Apr-2005	May-2005	Jun-2005	Jul-2005	Aug-2005	Sep-2005	Oct-2005	Nov-2005	Dec-2005	YTD Total	YTD HTML	YTD PDF
Total						21,760	21,115	29,400	26,057	24,927	21,080	20,501	16,671	18,850	25,664	27,232	33,367	286,624	80,898	205,726
Academic Radiology	Elsevier	ScienceDirect	1076-6332			8	9	3	3	11	6	20	22	11	22	9	16	140	55	85
ACC Current Journal Review	Elsevier	ScienceDirect	1062-1458			12	8	13	17	5	12	2	6	3	7	21	7	113	35	78
Accident Analysis & Prevention	Elsevier	ScienceDirect	0001-4575			1	5	12	0	7	2	34	15	15	6	38	16	151	75	76
Accident and Emergency Nursing	Elsevier	ScienceDirect	0965-2302			1	7	3	2	8	4	8	6	8	25	11	10	93	29	64
Accounting Forum	Elsevier	ScienceDirect	0155-9982			0	4	4	1	3	0	0	0	19	0	2	1	34	12	22
Accounting, Management and Information Technologies	Elsevier	ScienceDirect	0959-8022			0	1	0	3	1	0	0	0	1	0	0	0	6	3	3
Accounting, Organizations and Society	Elsevier	ScienceDirect	0361-3682			3	2	9	4	1	5	7	0	7	3	3	4	48	16	32
Acta Astronautica	Elsevier	ScienceDirect	0094-5765			1	1	3	4	1	2	0	2	1	2	12	0	20	11	18
Acta Biomaterialia	Elsevier	ScienceDirect	1742-7061			1	0	1	3	8	0	2	0	3	6	4	7	35	7	28
Acta Histochemica	Elsevier	ScienceDirect	0065-1281			5	2	3	1	2	0	1	10	1	7	8	7	47	20	27
Acta Materialia	Elsevier	ScienceDirect	1359-6454			2	4	8	10	10	5	1	3	0	6	3	9	61	14	47
Acta Metallurgica	Elsevier	ScienceDirect	0001-6160			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Acta Metallurgica et Materialia	Elsevier	ScienceDirect	0956-7151			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Acta Oecologica	Elsevier	ScienceDirect	1146-609X			4	0	1	3	9	16	2	0	4	2	1	9	51	15	36
Acta Psychologica	Elsevier	ScienceDirect	0001-6918			0	1	1	1	2	5	11	0	4	3	12	1	41	12	29
Acta Tropica	Elsevier	ScienceDirect	0001-706X			13	11	12	10	1	15	15	8	13	9	6	10	123	46	77
Acute Pain	Elsevier	ScienceDirect	1366-0071			0	1	0	0	3	1	1	0	0	0	0	4	10	1	9
Ad Hoc Networks	Elsevier	ScienceDirect	1570-8705			0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	8	0	10	8	2
Addictive Behaviors	Elsevier	ScienceDirect	0306-4603			19	13	19	9	4	18	5	31	7	27	2	45	199	110	89
Additives for Polymers	Elsevier	ScienceDirect	0306-3747			1	3	0	1	0	0	1	0	2	0	1	0	9	3	6
Advanced Cement Based Materials	Elsevier	ScienceDirect	1065-7355			0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Advanced Drug Delivery Reviews	Elsevier	ScienceDirect	0169-409X			85	102	68	65	53	43	59	29	42	54	71	104	775	186	589
Advanced Energy Conversion	Elsevier	ScienceDirect	0365-1789			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Advanced Engineering Informatics	Elsevier	ScienceDirect	1474-0346			0	0	0	0	0	3	1	0	2	0	1	0	7	0	7

Makalelerin Tercih Edildiği Format

En Sık Kullanılan On Dergi

Dergi adı	N
Lancet, The	17.731
Annals of Thoracic Surgery, The	13.106
Journal of Chromatography A	11.165
Biomaterials	11.007
Fertility and Sterility	10.520
Amer. J. of Obstetrics and Gynecology	10.403
Food Chemistry	9910
Gynecologic Oncology	9809
Journal of the Amer. College of Cardiology	9039
International Journal of Pharmaceutics	7811

Yıllara Göre En Sık Kullanılan 100 Derginin Sıralamaları

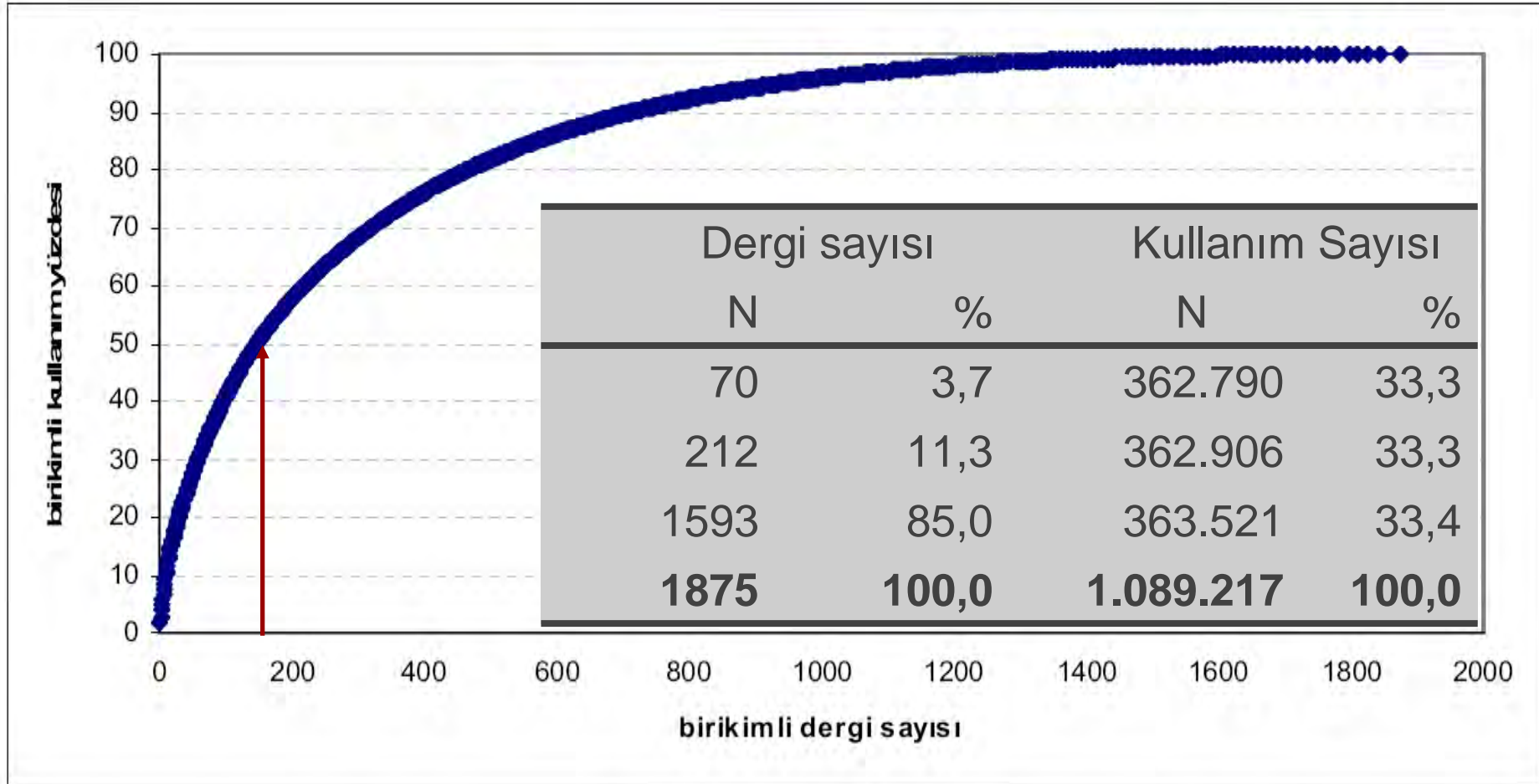
Yıl	2002	2003	2004	2005	2006
2002	1,00	0,50	0,47	0,44	0,41
2003	0,39	1,00	0,42	0,39	0,37
2004	0,48	0,60	1,00	0,68	0,63
2005	0,38	0,54	0,73	1,00	0,70
2006	0,37	0,42	0,64	0,72	1,00

Genellikle orta düzeyde ve istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler ($p < 0,01$)

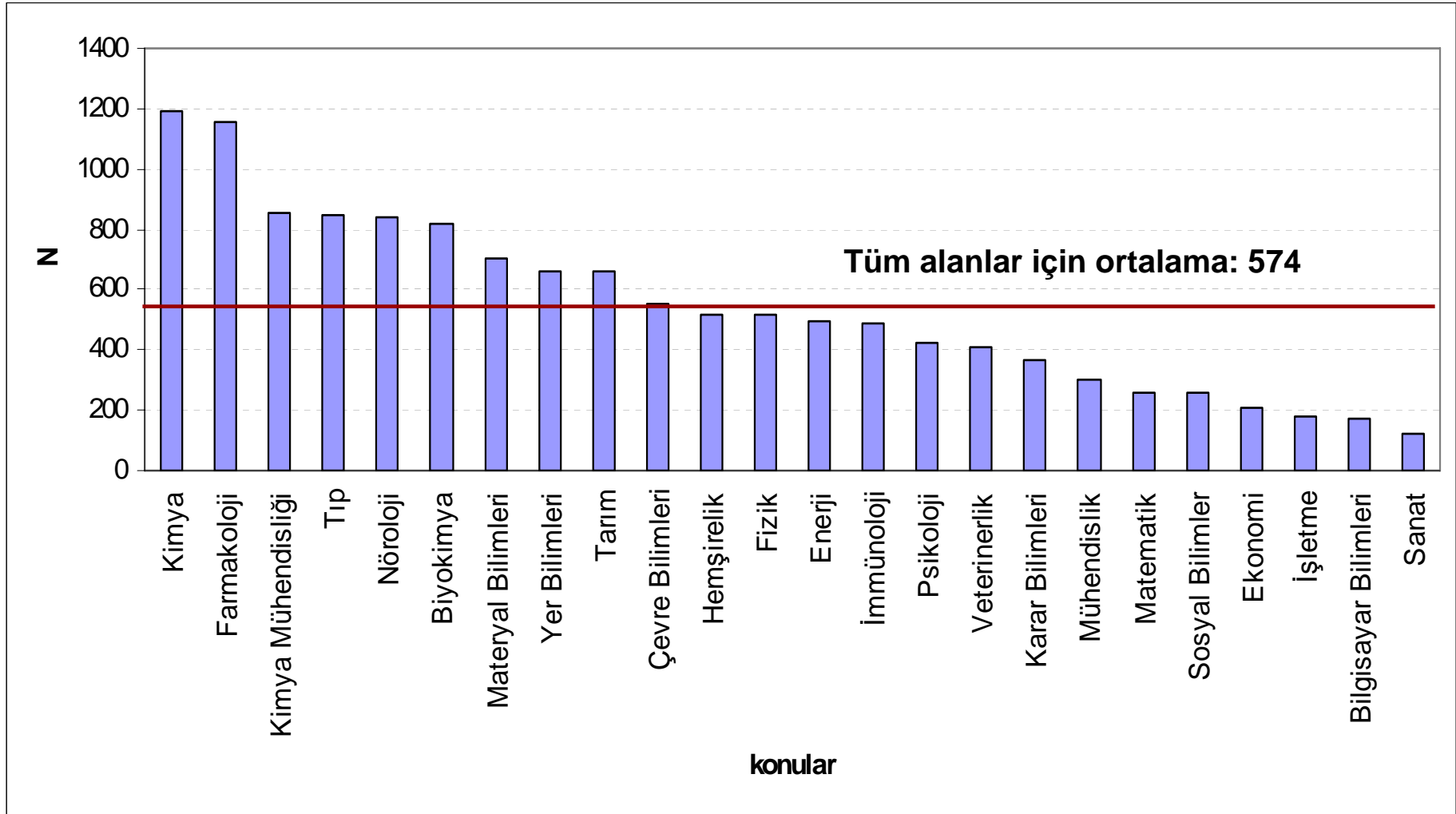
Kullanım Sıklığına Göre Dergi Sayıları ve Kullanım Miktarları

İstek sayısı	Dergi		Kullanım	
	N	%	N	%
1-100	721	38,5	26.490	2,4
101-200	271	14,5	39.118	3,6
1001-1500	105	5,6	126.659	11,6
1501 ve üzeri	185	9,9	607.139	55,7

Makalelerin Dergi Sayısına Göre Dağılımı

Konulara Göre Ortalama Kullanım Sayıları

Etki Faktörü - Kullanım Sayısı İlişkisi

- ❑ ScienceDirect elektronik dergi veri tabanında yer alan dergilerin etki faktörleri ile indirilen makale sayıları arasında düşük düzeyde, istatistiksel açıdan anlamlı ilişki var
- ❑ Bu ilişki çekirdek dergilerde daha belirgin
- ❑ İlişki alanlar bazında farklılık gösteriyor
 - Örneğin;
 - Hemşirelik (Pearson's $r = 0,844$, $p < 0,01$)
 - Psikoloji (Pearson's $r = 0,432$, $p < 0,01$)

Sonuç ve Öneriler I

- ❑ İndirilen makaleler az sayıda çekirdek dergiye ait
- ❑ Alanlar arasında önemli kullanım farklılıkları var
- ❑ Etki faktörü yüksek dergiler nispeten daha fazla kullanılmakta

Sonuç ve Öneriler II

- ❑ Kullanım analizi çalışmaları yapılmalı ve belli aralıklarla tekrarlanmalı
- ❑ Kullanılmayan koleksiyonun niçin kullanılmadığı araştırılmalı ve gerekirse koleksiyondan ayıklanmalı
- ❑ Üniversiteler konsorsiyum içindeki konumlarını değerlendirmeli
- ❑ Yayınevlerine olan bağımlılık azaltılmalı

Tam Metin Makale Kullanım Verilerinin Bibliyometrik Analizi

Umut Al ve Yaşar Tonta
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
Hacettepe Üniversitesi
{umutal, tonta}@hacettepe.edu.tr